

* ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE A ÚRADU PRE VEREJNÉ OBSTARÁVANIE PRE RIEŠENIE DOPADOV COVID-19 NA VEREJNÉ OBSTARÁVANIE *

JUDr. Marek Griga

V mimoriadnej situácii spôsobenej ochorením COVID-19, ktorá nemá v modernej povojnovej histórii obdobu, možno nájsť mnoho návodov či osvedčených postupov, ako preklenúť tento výnimočný stav. Súčasná situácia je neštandardná pre všetky odvetvia nášho života, verejné obstarávanie nevyvímajúc. V tomto príspevku si dovoľíme priniesť prehľad odporúčaní prijatých azda tými najpovolanejšími subjektmi, a to Európskou komisiou a na národnej úrovni Úradom pre verejné obstarávanie.

Usmernenie Európskej komisie k využívaniu rámca pre verejné obstarávanie počas núdzovej situácie súvisiacej s krízou spôsobenou ochorením COVID-19 (2020/C 108 I/01)

Ochorenie COVID-19 vyvolalo nebyvalú zdravotnú krízu, ktorá priam navádza aplikovať v postupoch verejného obstarávania mimoriadne postupy, najmä priame rokovacie konanie. Na účely usmernenia verejných obstarávateľov Európska komisia vydala Oznámenie komisie – Usmernenie Európskej komisie (ďalej len „Komisia“) k využívaniu rámca pre verejné obstarávanie počas núdzovej situácie súvisiacej s krízou spôsobenou ochorením COVID-19 (2020/C 108 I/01), ktoré reagovalo na obrovské zvýšenie dopytu po podobnom tovare a službách v situácii, keď dochádza k narušeniu určitých dodávateľských reťazcov, pokiaľ ide najmä o dodávky rúšok na tvár a ochranných rukavíc, zdravotníckych pomôcok, ventilátorov, iných zdravotníckych potrieb, ale aj nemocničnej a IT infraštruktúry. Toto oznámenie objasňuje, aké možnosti a flexibilitu ponúka rámec Európskej únie pre verejné obstarávanie pri nákupe tovaru, služieb a prác potrebných na riešenie krízy, ba dokonca i na riešenia, ktoré umožnia nakupovať v priebehu niekoľkých dní či dokonca hodín. Komisia pritom poukazuje na nasledujúce možnosti:

a) možnosť výrazného skrátenia lehôt na urýchlenie verejnej súťaže alebo užšej súťaže, a to až na 15 dní v prípade verejnej súťaže, resp. 15 dní na

predkladanie žiadostí o účasti + 10 dní na predkladanie ponúk v prípade užšej súťaže, pričom ako uvádza aj Komisia: „Použitie „zrýchleného postupu“ verejnej alebo užšej súťaže je v súlade so zásadami rovnakého zaobchádzania a transparentnosti a zabezpečuje hospodársku súťaž aj v naliehavých prípadoch. V naliehavých prípadoch, keď nie je možné uplatniť príslušné lehoty platné za bežných okolností, môžu verejní obstarávatelia skrátiť lehoty, ktoré sú uplatniteľné na verejné alebo užšie postupy verejného obstarávania v súlade so smernicou.“;

b) možnosť využiť rokovacie konanie bez zverejnenia, ktoré podľa názoru Komisie poskytuje v práve Európskej únie dostatočný nástroj, ktorý umožní rýchlejšie zadávanie zákaziek na zabezpečenie potrieb súvisiacich s pandémiou COVID-19. Verejní obstarávatelia môžu podľa názoru Komisie zadávať verejné zákazky priamym rokovacím konaním, cit. „pokiaľ je to nevyhnutne potrebné, ak z dôvodov mimoriadnej naliehavosti v dôsledku udalostí, ktoré verejný obstarávateľ nemohol predvídať, nie je možné dodržať lehoty verejnej súťaže alebo užšej súťaže alebo rokovacieho konania. Za okolnosti použité na odôvodnenie mimoriadne naliehavých prípadov nenesie v žiadnom prípade zodpovednosť verejný obstarávateľ.“

Priame rokovacie konanie môže podľa názoru Komisie primerane pokryť bezprostredné potreby. Služí len na vyplnenie medzier, kým sa nenájdu stabilnejšie riešenia, ako napríklad rámcové zmluvy na dodávky tovaru a služieb, ktoré sa udeľujú riadnymi postupmi (vrátane zrýchlených postupov).

c) uplatnenie alternatívnych riešení či spoluprácu s aktérmi na trhu, ktoré však Komisia ďalej nerozvádza a nekonkretizuje.

Zmena prebiehajúcich zákaziek verejného obstarávania v kontexte krízy COVID-19

Komisia však neopomenula ani už jestvujúce zmluvy. Vydala správu *Zmena prebiehajúcich zákaziek verejného obstarávania v kontexte krízy COVID-19*, ktorej neoficiálny preklad zverejnil na svojej stránke aj Úrad pre verejné obstarávanie. Komisia zareagovala touto správou na možné komplikácie spojené s celospoločenskými vplyvmi COVID-19 na dodávateľov, ako sú zastavenie výroby, strata likvidity v dôsledku uzatvorenia prevádzky a pod. V tejto situácii môžu byť podľa názoru Komisie opodstatnené úpravy verejných zákaziek na základe čl. 72 ods. 1 písm. c) Smernice 2014/24/EÚ (a ekvivalentných ustanovení smerníc pojednávajúcich o zadávaní koncesíí a sektorových služieb), t. j. v našom vnímaní § 18 ods. 1 písm. c) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), a to od okamihu, keď sú dodržané podmienky stanovené v tomto ustanovení, t. j. výskytu nepredvídateľných okolností. Komisia však tiež upozorňuje, že cieľom takýchto úprav nasledujúcich po sebe nesmie byť obchádzanie smerníc vo verejnom obstarávaní.

Usmernenie pre verejných obstarávateľov, ako nakupovať v čase mimoriadnej udalosti.

Na krízu spojenú s ochorením COVID-19 reagoval aj Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“) materiálom *Usmernenie pre verejných obstarávateľov, ako nakupovať v čase mimoriadnej udalosti*, ktoré ponúka praktický návod na rýchle a bezodkladné riešenia aj v oblasti verejného obstarávania. Úrad zhrnul niekoľko modelových situácií, ktoré majú napomôcť verejným obstarávateľom v čase mimoriadnej situácie. Vlastnými slovami úradu:

„S cieľom poskytnutia pomoci pri riešení tejto neľahkej situácie, keď na trhu dopyt prevyšuje ponuku a potreby v mnohých prípadoch nemožno uspokojiť „štandardnými spôsobmi“, Inštitút verejného obstarávania pripravil pre verejných obstarávateľov (najmä orgány štátnej správy, mestá, obce, nemocnice, iné právnické osoby a pod.) viaceré modelové príklady naznačujúce, ako je možné v súčasnosti postupovať.“

Za najoperatívnejší spôsob uspokojenia potrieb verejných obstarávateľov aj úrad, rovnako ako Komisia, vyzdvihuje okamžité uspokojenie nevyhnutných potrieb s využitím inštitútu priameho rokovacieho

konania. Úrad pritom tiež apeluje aj na jednotlivých verejných obstarávateľov na zjednodušenie vlastných procesov, keďže tie sú často nastavené prísnejšie ako tie zákonné.

Mimoriadne opatrenia a otváranie ponúk

Tento dokument predstavuje prvú reakciu úradu na vzniknutú mimoriadnu situáciu. Úrad v tomto odporúčaní ozrejmil vplyv mimoriadnej situácie na verejnosť otvárania ponúk. Úrad odporučil, pokiaľ je verejné obstarávanie realizované prostredníctvom informačného systému spĺňajúceho požiadavky podľa § 20 zákona o verejnom obstarávaní (t. j. zabezpečujúceho integritu predložených ponúk). Úrad upozorňuje na skutočnosť, že otváranie ponúk je možné zabezpečiť aj prostredníctvom „online“ sprístupnenia ponúk uchádzačom. A pokiaľ ide o iné verejné obstarávanie (napr. také, v ktorom boli ponuky predkladané v listinnej forme) a prijaté mimoriadne opatrenia neumožňujú zabezpečiť pôvodne predpokladanú osobnú účasť uchádzačov na otváraní ponúk, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ je povinný zmeniť (posunúť) termín otvárania ponúk. O tomto svojom rozhodnutí informuje v závislosti od použitého postupu zadávania zákazky (spôsobu jeho vyhlásenia), ako aj jeho štádia.

Upozornenie na „lex korona“

Napokon kritickosť zásahu COVID-19 zvyrazňuje aj prijatie špeciálnej legislatívy, tzv. lex korona, ktorý nadobudol účinnosť dňa 27. 3. 2020 a ktorým sa okrem iného novelizoval aj zákon o verejnom obstarávaní. Úrad na svojej internetovej stránke poukázal na skutočnosť, že touto novelou sa zmenili pravidlá týkajúce sa zákazu uzavrieť zmluvu, ak uchádzač alebo jeho subdodávateľia nie sú zapísaní v registri partnerov verejného sektora. Tento zákaz sa už nevzťahuje na rámcovú dohodu, ktorú uzatvárajú s verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom výlučne dvaja alebo viacerí uchádzači, ktorí sú fyzickými osobami a ktorá sa týka poskytovania služieb, a na zmluvu, rámcovú dohodu a koncesnú zmluvu uzatváranú na účely zabezpečovania ochrany života a zdravia v čase núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie, ak sú zároveň splnené podmienky podľa § 81 písm. c) alebo § 115 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní; ak ide o zákazku s nízkou hodnotou, splnenie podmienok podľa § 81 písm. c) alebo § 115 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní sa nevyžaduje. ■

Právny stav k 23. 4. 2020

* VEREJNÉ OBSTARÁVANIE V ČASE MIMORIADNEJ UDALOSTI Z DÔVODU PANDÉMIE COVID-19 *

“Okrúhly stôl obstarávania“

Vládou Slovenskej republiky bola uznesením č. UV-5753/2020 zo dňa 11. 3. 2020, dňom 12. 3. 2020 vyhlásená mimoriadna situácia z dôvodu pandémie vírusu COVID-19. Mnohí sme tak vystavení situácii, v ktorej musíme nielen zabezpečovať mimoriadne komodity mimoriadne rýchlo, zároveň musíme aj improvizovať pri nových, ale aj bežiacich verejných obstarávaní tak, aby sme celú túto situáciu zvládli, v súlade so zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) a za dodržania podmienok mimoriadnej situácie. Tento príspevok má prispieť lepšej orientácii, ako postupovať pri verejnom obstarávaní počas mimoriadnej situácie.

Z dôvodu právnej istoty v prípade využitia dôvodov na argumentáciu mimoriadnej udalosti je dôležité si najprv ozrejmiť definíciu mimoriadnej situácie.

MIMORIADNA SITUÁCIA

Mimoriadna situácia je zadaná v zmysle príslušných zákonov nasledovne:

Ustanovenie § 3 ods. 2 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov

„Mimoriadnou udalosťou sa rozumie živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa^{1b)} alebo teroristický útok, pričom

- živelná pohroma je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k nežiaducemu uvoľneniu kumulovaných energií alebo hmôt v dôsledku nepriaznivého pôsobenia prírodných síl, pri ktorej môžu pôsobiť nebezpečné látky alebo pôsobia ničivé faktory, ktoré majú negatívny vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- havária je mimoriadna udalosť, ktorá spôsobí odchýlku od ustáleného prevádzkového stavu, v dôsledku čoho dôjde k úniku nebezpečných látok alebo k pôsobeniu iných ničivých faktorov, ktoré majú vplyv na život, zdravie alebo na majetok,
- katastrofa je mimoriadna udalosť, pri ktorej dôjde k narastaniu ničivých faktorov a ich následnej kumulácii v dôsledku živelných pohrom a havárií.“

^{1b)} § 48 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 172/2011 Z. z.

Ustanovenie § 48 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

„Ohrozenie verejného zdravia II. stupňa nastáva, ak je potrebné prijať opatrenia podľa osobitného predpisu^{61a)} pri

- výskyte prenosného ochorenia, podozrení na prenosné ochorenie alebo podozrení na úmrtie na prenosné ochorenie nad predpokladanú úroveň,

- uvoľnení chemických látok ohrozujúcich život, zdravie, životné prostredie a majetok alebo
- úniku mikroorganizmov alebo toxínov z uzavretých priestorov.“

^{61a)} § 6 až 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Vyhlásením mimoriadnej situácie vládou SR sú splnené uvedené podmienky vzniku mimoriadnej situácie. Postupne si vysvetlíme, ako môžeme zabezpečiť mimoriadne komodity pri mimoriadnej situácii.

V prípade mimoriadnej situácie, odôvodnenej v zmysle uvedenej definície, sme oprávnení na obstaranie mimoriadnych komodít počas mimoriadnej situácie využiť priame rokovacie konanie, ktorým môžeme primerane pokryť bezprostredné potreby. Tento postup však má slúžiť len na aktuálne vyplnenie medzier, kým sa nenájdu stabilnejšie riešenia.

NADLIMITNÉ PRIAME ROKOVACIE KONANIE U VEREJNÉHO OBSTARÁVATEĽA

V prípade, ak u verejného obstarávateľa zákazka naplní finančný limit nadlimitnej zákazky, je oprávnený uplatniť priame rokovacie konanie podľa § 81 ods. c) zákona o verejnom obstarávaní, ak: „zákazka na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služby sa zadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, ktorú nemohol predvídať, a vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno uskutočniť verejnú súťaž, užšiu súťaž ani rokovacie konanie so zverejnením.“

V prípade využitia tohto ustanovenia, verejný obstarávateľ postupuje následne podľa § 82 zákona o verejnom obstarávaní, kedy „vzve na rokovanie jedného alebo viacerých vybraných záujemcov v závislosti od podmienky uvedenej v § 81 zákona o verejnom obstarávaní, s ktorými rokuje o podmienkach zákazky, najmä o technických, administratívnych a finančných podmienkach. Verejný obstarávateľ môže požiadať záujemcu alebo záujemcov o predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti. Ak verejný obstarávateľ rokuje s viacerými vybranými záujemcami, je povinný v priebehu rokovania zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie so všetkými záujemcami a z každého rokovania vyhotoviť zápisnicu. Zakazuje sa poskytovať informácie spôsobom, ktorý by zvýhodnil niektorých záujemcov. Verejný obstarávateľ nespístupní dôverné informácie, ktoré získal počas rokovania bez súhlasu záujemcu. Ak verejný obstarávateľ použije priame rokovacie konanie z dôvodu mimoriadnej udalosti, **je povinný poslať úradu pred uzavretím zmluvy** elektronicky vo formáte a postupmi na prenos dostupnými na webovom sídle úradu **oznámenie**, v ktorom odôvodní jeho použitie; to neplatí, ak verejný obstarávateľ uverejnil oznámenie o zámere uzavrieť zmluvu.“

NADLIMITNÉ PRIAME ROKOVACIE KONANIE U OBSTARÁVATEĽA

Obstarávateľ postupuje podľa § 98 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní vtedy, ak: „*zákazka na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služby sa zadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej obstarávateľom, ktorú nemohol predvídať, a vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno uskutočniť verejnú súťaž, užšiu súťaž ani rokovacie konanie so zverejnením.*“

V prípade využitia tohto ustanovenia, obstarávateľ postupuje následne podľa § 98 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, kedy: „*obstarávateľ vyzve na rokovanie jedného alebo viacerých vybraných záujemcov v závislosti od podmienky uvedenej v § 98 odseku 1, s ktorými rokuje o podmienkach zákazky, najmä o technických, administratívnych a finančných podmienkach, následne postupuje podľa § 82 ods. 2 až 4.*“

PODLIMITNÉ PRIAME ROKOVACIE KONANIE

V prípade podlimitnej zákazky, verejný obstarávateľ postupuje podľa § 115 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní a vyzve na rokovanie jedného vybraného záujemcu alebo viacerých vybraných záujemcov, s ktorými rokuje o podmienkach zmluvy, ak „*zákazka na dodanie tovaru, na uskutočnenie*

stavebných prác alebo na poskytnutie služby sa zadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, ktorú nemohol predvídať, a vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno postupovať podľa § 109 až 111 alebo § 112 až 114 zákona o verejnom obstarávaní.“

Následne verejný obstarávateľ postupuje podľa § 115 ods. 2, 3 a 4 zákona o verejnom obstarávaní a „*môže požiadať záujemcu alebo záujemcov o predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti podľa § 32 až 36 zákona o verejnom obstarávaní. Na rokovanie sa vzťahuje povinnosť podľa § 82 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní.*“

Verejný obstarávateľ je povinný poslať úradu najneskôr päť pracovných dní pred dňom odoslania výzvy na rokovanie **oznámenie o použití priameho rokovacieho konania**, v ktorom uvedie najmä podmienku použitia podľa odseku 1 a odôvodnenie jej splnenia; **ak ide o mimoriadnu udalosť** a obstaranie tovaru na komoditnej burze, pošle oznámenie **pred uzavretím zmluvy.**“

PRIEBEH KROKOV ROKOVACIEHO KONANIA BEZ ZVEREJNENIA V KOCKE

Podme si postupne vysvetliť krok po kroku, ako to celé priame rokovacie konanie má v praxi fungovať, čo všetko dokumentácia z priameho rokovacieho konania má obsahovať a aké povinnosti v tejto súvislosti vznikajú vrátane súvisiacich ustanovení zákona o verejnom obstarávaní.

Úplne kľúčové je aj v tomto prípade dodržiavanie základných princípov verejného obstarávania uvedených v § 10 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní, a to primerané dodržiavanie **princípu rovnakého zaobchádzania, princípu nediskriminácie hospodárskych subjektov, princípu transparentnosti, princípu proporcionality a princípu hospodárnosti a efektívnosti.**

Tak ako pri každom verejnom obstarávaní, aj v prípade priameho rokovacieho konania si musíme stanoviť predpokladanú hodnotu zákazky akýmkoľvek dostupným spôsobom podľa § 6 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, ktorú musíme zdokumentovať. Na základe stanovenej predpokladanej hodnoty zákazky už vieme zatriediť zákazku podľa finančného limitu.

Ďalším nevyhnutným krokom, ktorý musíme vykonať a doložiť do dokumentácie, je **odôvodniť použitie priameho rokovacieho konania** spolu s dôkaznými prostriedkami, keďže nám to explicitne vyplýva z § 24 ods. 3 písm. h) zákona o verejnom obstarávaní. Zároveň toto odôvodnenie musíme uviesť aj v oznámení o použití/začatí priameho rokovacieho konania pred uzavretím zmluvy.

* VPLYV KORONAVÍRUSU NA VEREJNÉ OBSTARÁVANIE A EUROFONDY *

Mgr. Branislav Hudec

Koronavírus je asi najčastejšou témou v súčasnosti. Hrozba šírenia nákazy vírusom COVID 19 a s tým súvisiaca mimoriadna situácia začína každé televízne alebo rozhlasové vysielanie, je to hlavná téma pre printové aj online médiá a hrozba tohto vírusu je skloňovaná aj na sociálnych sieťach. Pandémia ovplyvnila život každého z nás a dotklo sa to pochopiteľne aj verejného obstarávania. Cieľom článku je pozrieť sa na opatrenia a možnosti, ktoré majú verejní obstarávatelia, ktorí plánujú nakúpiť tovary alebo služby, ktoré bezprostredne súvisia s bojom so šíriacou sa pandémiou, ale zároveň sa článok venuje aj tomu, ako pandémia mení pravidlá pri iných už vyhlásených zákazkách a aké opatrenia boli prijaté, plánujú sa prijať alebo by sa mohli v blízkej budúcnosti prijať v oblasti verejného obstarávania, ktoré je financované z fondov Európskej únie a má svoje osobité špecifiká, ktoré v zákone č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZVO“) nenájdete.

AKO MÁ POSTUPOVAŤ VEREJNÝ OBSTARÁVATEĽ, AK CHCE NAKÚPIŤ TOVARY ALEBO SLUŽBY, KTORÉ BEZPROSTREDNE SÚVISIA S OCHRANOU ZDRAVIA V BOJI PROTI KORONAVÍRUSU?

Jedna z odpovedí na uvedenú otázku znie: verejný obstarávateľ použije priame rokovacie konanie. Ide o postup, ktorý je možné použiť iba, ak sú splnené prísne podmienky upravené v § 81 ZVO. Ustanovenie § 81 ZVO ponúka pomerne veľa dôvodov na použitie tohto postupu, ktorý je de facto priamym zadáním, keďže väčšina priamych rokovacích konaní je vedená iba s jedným uchádzačom. Ktorý dôvod však úspešne použiť v prípade nákupu tovarov alebo služieb, ktoré bezprostredne súvisia s bojom proti šíriacej sa nákaže a zmierňovaní jej následkov? Odpoveď nájdeme v § 81 písm. c) ZVO, podľa ktorého priame rokovacie konanie je možné použiť, ak „zákazka na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služby sa zadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, ktorú nemohol predvídať, a vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno uskutočniť verejnú súťaž, užšiu súťaž ani rokovacie konanie so zverejnením.“

Možnosť použiť tento flexibilnejší a časovo menej náročný postup, napr. pri neodkladných nákupoch zdravotníckych pomôcok, osobných ochranných pomôcok, akými sú rúška, respirátory, pľúcne ventilátory alebo dezinfekčné prostriedky, bol potvrdený Úradom pre verejné obstarávanie v Usmernení pre verejných obstarávateľov, ako nakupovať počas mimoriadnej

situácie zo dňa 24. 3. 2020 a rovnako pozitívne sa k možnosti využiť pre tieto účely priame rokovacie konanie postavila aj Európska komisia (Usmernenie Európskej komisie k využívaniu rámca pre verejné obstarávanie počas núdzovej situácie súvisiacej s krízou spôsobenou ochorením COVID-19, publikované v Úradnom vestníku Európskej únie dňa 1. 4. 2020).

Ustanovenie § 81 písm. c) ZVO sa vzťahuje na nadlimitné zákazky, ale obdobná možnosť na aplikáciu priameho rokovacieho konania sa týka aj podlimitných zákaziek. Túto možnosť upravuje § 115 ods. 1 písm. c) ZVO, podľa ktorého „verejný obstarávateľ vyzve na rokovanie jedného vybraného záujemcu alebo viacerých vybraných záujemcov, s ktorými rokuje o podmienkach zmluvy, ak zákazka na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác alebo na poskytnutie služby sa zadáva z dôvodu mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, ktorú nemohol predvídať, a vzhľadom na vzniknutú časovú tieseň nemožno postupovať podľa § 109 až 111 alebo § 112 až 114“ (poznámka: predmetné ustanovenia upravujú podlimitné postupy s využitím a bez využitia elektronického trhu).

A čo v prípade zákaziek s nízkou hodnotou? Ustanovenie § 117 ZVO nevyklučuje priame zadanie, keďže dáva verejnemu obstarávateľovi v § 117 ods. 1 ZVO na výber, čo osloví alebo neosloví viacero hospodárskych subjektov s výzvou na predloženie ponuky. Určitou prekážkou môžu byť interné smernice príslušných verejných obstarávateľov, ktoré spravidla pri zákazkách s nízkou hodnotou vyžadujú prieskum trhu ako predpoklad na úspešné zadanie zákazky, ale táto prekážka

sa dá jednoducho obísť úpravou týchto interných pravidiel, ktoré môžu umožniť priame zadanie práve pre nákup takých komodít, ktoré bezprostredne súvisia so vzniknutou mimoriadnou situáciou. Poslednou prekážkou môžu byť eurofondové pravidlá pre zákazky s nízkou hodnotou, ktoré vyžadujú pri zákazkách s nízkou hodnotou nad 30 000 eur aj zverejnenie výzvy na predkladanie ponúk na webovom sídle prijímateľa a zasielanie informácie o zverejnení na osobitný e-mailový kontakt, aby informácia o zákazke mohla byť publikovaná aj na webovom sídle www.partner-skadohoda.gov.sk. Aj pri zákazkách s nízkou hodnotou do 30 000 eur, ktoré sú financované z fondov Európskej únie sa vždy vyžaduje prieskum trhu (oslovenie alebo identifikovanie minimálne troch vybraných záujemcov). Ako uvedenú prekážku vyriešiť? Centrálny koordináčny orgán (sekcia na Úrade podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu) vie udeliť výnimku z týchto pravidiel, ktoré sú upravené v Systéme riadenia EŠIF na programové obdobie 2014 – 2020 a v Metodickom pokyne CKO č. 14. V čase mimoriadnej situácie nie je dôvod ju neudelieť. Čo znamená udelenie výnimky z týchto pravidiel?

Uvedené znamená, že prijímatelia v rámci operačného programu, ktorému bola výnimka udelená, budú pri zadávaní zákaziek s nízkou hodnotou postupovať iba v zmysle § 117 ZVO a podľa svojich interných pravidiel platných pre danú organizáciu.

Ak by sa verejný obstarávateľ rozhodol uplatniť pri nadlimitnej zákazke verejnú súťaž alebo užšiu súťaž, legislatíva verejného obstarávania umožňuje tiež skrátenie minimálnej zákonnej lehoty v prípade naliehavjej situácie, na čo v usmernení upozorňuje aj Európska komisia. Ustanovenie § 66 ods. 4 ZVO v prípade verejnej súťaže hovorí, že „*ak ide o naliehavú situáciu, ktorú je povinný verejný obstarávateľ riadne odôvodniť a nemožno použiť lehotu podľa odseku 2 písm. a), lehota na predkladanie ponúk nesmie byť kratšia ako 15 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu.*“ V prípade nadlimitnej užšej súťaže je to obdobné a legislatíva umožňuje skrátiť lehotu na predloženie žiadostí o účasť na minimálne 15 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania publikačnému úradu (§ 67 ods. 4 ZVO), v prípade lehoty na predkladanie ponúk na 10 dní odo dňa odoslania výzvy na predkladanie ponúk (§ 69 ods. 3 ZVO). Otázka však znie, ak je možné uplatniť na zákazky bezprostredne súvisiace s aktuálnou mimoriadnou situáciou časovo a administratívne podstatne menej náročné priame rokovacie konanie, prečo by racionálne uvažujúci verejný obstarávateľ použil napr. postup zdĺhavej užšej súťaže, ak potrebuje nákup zabezpečiť bezodkladne?

OPATRENIA VO VEREJNOM OBSTARÁVANÍ FINANCOVANOM Z EUROFONDŮV

V predchádzajúcom odseku sme sa dotkli osobitnej oblasti eurofondov. Aké opatrenia a odporúčania boli vydané pre túto špecifickú oblasť? Okrem stále prebiehajúcich rokovaní s Európskou komisiou, ktorých cieľom je umožniť Slovenskej republike čo najviac využívať finančné zdroje z eurofondov na pokrytie výdavkov spojených s bojom proti koronavírusu a odstraňovaním neblahých následkov na ekonomiku, čomu dopomôže aj jednoduchší presun peňazí medzi operačnými programami a možnosť, aby Európska komisia financovala určité výdavky až do výšky 100 % (t. j. bez miery spolufinancovania zo strany Slovenskej republiky), boli prijaté aj niektoré administratívne menej náročné opatrenia. Centrálny koordináčny orgán vydal dňa 17. 3. 2020 Usmernenie pre riadiace orgány v súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie v Slovenskej republike, na ktoré sa teraz bližšie pozrieme.

Verejného obstarávania sa týka odporúčanie, aby riadiace orgány v tomto období mimoriadnej situácie neuplatňovali žiadne sankcie voči prijímateľom v podobe finančných opráv, ak ich dodávateľ (úspešný uchádzač verejného obstarávania) nedodrží lehotu uvedenú v zmluve o dielo/dodávateľskej zmluve/objednávke a nedošlo k uzavretiu (a schváleniu) dodatku k takejto zmluve. Jednoducho povedané, finančná oprava nebude uplatnená, ak nebol dodržaný termín plnenia a nebol uzavretý dodatok (ani vtedy, ak by lehota dodania bola kritériom na vyhodnotenie ponúk). Samozrejme, stále platí, že musí ísť o také plnenie zmluvy, ktoré mohla nepriaznivo ovplyvniť mimoriadna situácia okolo koronavírusu a opatrenia, ktoré sú na viacerých úrovniach spoločenského života v tejto súvislosti prijaté. Ďalšie odporúčanie hovorí o tom, že prijímatelia (verejní obstarávateľia) by nemali uplatňovať sankcie (zmluvné pokuty) voči dodávateľom, neplniacim lehotu, uvedenú v zmluve o dielo/dodávateľskej zmluve/objednávke v súvislosti so vzniknutou situáciou a opatreniami voči koronavírusu. Nepriamo s verejným obstarávaním súvisí aj opatrenie, podľa ktorého sa riadiacim orgánom odporúča, aby predĺžili všetky uzavreté výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (výzvy na predkladanie projektov) s dátumom uzavretia v prvom polroku 2020 minimálne o 2 mesiace, aby mali žiadatelia viac času na finalizáciu projektu, prípadne viac času na vyhlásenie verejného obstarávania, ak podmienkou poskytnutia príspevku je mať verejné obstarávanie už vyhlásené. A v prípade osobitnej kategórie verejného obstarávania, kde predmetom zákazky sú odborné poradenské služby a kľúčoví experti plnaci predmet zákazky sú povinní vypracúvať pracovné výkazy, Centrálny koordináčny orgán určil,

* SPÄTNÉ POČÍTANIE LEHÔT VO VEREJNOM OBSTARÁVANÍ *

JUDr. Marek Griga

Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) určuje pre rôzne úkony, ktoré je nevyhnutné vykonať v priebehu verejného obstarávania, viac lehôt, ktoré sa počítajú rôznymi spôsobmi.

Všeobecná úprava spôsobu počítania lehôt je v zákone o verejnom obstarávaní určená v ustanovení § 21 ods. 1, „podľa ktorého cit.:

Ustanovenie § 21 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní

„Na účely tohto zákona sa do lehoty určenej podľa dní nezapočítava deň, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty. Lehota určená podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končí uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak taký deň v mesiaci nie je, končí sa lehota posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo na deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší budúci pracovný deň.“

V praxi sa však pri počítaní lehôt vyskytujú problémy, najmä pri počítaní lehôt, ktoré nie sú počítané do budúcnosti, ale spätné. Pokiaľ ide o úkony v procese verejného obstarávania, jedná sa o lehotu na podanie vysvetlenia (§ 48, resp. § 113 ods. 7 zákona o verejnom obstarávaní) a lehotu na podanie žiadosti o nápravu (§ 164 ods. 5 písm. c) a d) a ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní]. Zákon o verejnom obstarávaní tiež určuje spätné počítanie lehôt pri voľbe predsedu Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „Úrad“), či v prípade voľby členov Rady Úradu pre verejné obstarávanie a napokon aj lehotu pre podanie žiadosti o predĺženie platnosti zápisu v zozname hospodárskych subjektov (§ 156 ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní), tieto však nie sú z hľadiska priebehu verejného obstarávania natoľko relevantné.

V súvislosti so spätným počítaním lehôt sme koncom minulého roka zaznamenali viac metodických usmernení týkajúcich sa problematiky spätného počítania lehôt, najmä metodické usmernenie č. 15797-5000/2019 zo dňa 11. 12. 2019, v ktorom Úrad vyložil spätné počítanie lehôt vo verejnom obstarávaní, nasledovne:

„Vo Vami opísanom prípade je teda pre výpočet posledného dňa na odpoveď na otázky týkajúce sa vysvetlenia relevantná lehota „najneskôr tri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk“. Lehota na predkladanie ponúk končí 20.12.2019, nakoľko tento deň je „dňom rozhodujúcej skutočnosti“, nezapočítava sa do tejto lehoty, a preto pripadne posledný deň lehoty na odpoveď ohľadne otázok týkajúcich sa vysvetlenia na 16. 12. 2019 do 24.00 hod.“

Uvedenému metodickému usmerneniu predchádzalo (bez akejkoľvek priamej nadväznosti) napr. rozhodnutie 14557-6000/2019-OD zo dňa 18. 11. 2019, kde bol uplatnený analogický výklad pre uplatnenie žiadosti o nápravu:

„ 11. Úrad uvádza, že z dokumentácie k predmetnej užšej súťaži vyplýva, že dokumenty potrebné na vypracovanie žiadosti o účasť, t. j. súťažné podklady k užšej súťaži vrátane všetkých príloh, boli kontrolovaným poskytnuté dňa 10. 9. 2019 prostredníctvom komunikačného rozhrania systému SEPS PORTÁL VO a rovnako toho istého dňa boli záujemcom užšej súťaže poskytnuté v profile kontrolovaného na webovom sídle úradu (<https://www.uvo.gov.sk/vyhľadavanie-zakaziek/detail/dokumenty/422204>). V nadväznosti na to úrad konštatuje, že dokumenty potrebné na vypracovanie žiadosti o účasť boli poskytnuté skôr než 15 dní pred uplynutím lehoty na predloženie žiadostí o účasť, keďže lehota na predkladanie žiadostí o účasť v zmysle oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania uplynula dňa 14. 10. 2019 o 10:00 hod. V tomto prípade teda platí prvý predpoklad ustanovenia § 164 ods. 6 veta pred bodkočiarkou zákona o verejnom obstarávaní.

12. V súvislosti so spätným počítaním lehoty na doručenie žiadosti o nápravu podľa § 164 ods. 6 veta pred bodkočiarkou zákona o verejnom obstarávaní úrad uvádza, že posledný deň lehoty na doručenie žiadosti o nápravu proti podmienkam uvedeným v iných dokumentoch potrebných na vypracovanie žiadosti o účasť v zmysle § 164 ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní pripadol na deň 7. 10. 2019 (pondelok), t. j. po odpočítaní štyroch plných pracovných dní odo dňa uplynutia lehoty na predloženie žiadostí o účasť“.

Podľa nášho názoru však výklad uvedený v citovanej praxi Úradu nemusí byť správny.

Na úvod uvádzame, že všetky uvedené lehota (nielen lehota podľa § 113 ods. 7, resp. § 164 ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní) sú hmotnoprávne, a teda vyžaduje sa uskutočnenie príslušného úkonu predpísaným spôsobom a doručenie správy jej zákonom určenému adresátovi (Uchádzači, Úrad, verejný obstarávateľ, resp. obstarávateľ), t. j., aby sa samotná správa

dostala do sféry dispozície jej adresáta tak, že sa s ňou môže oboznámiť. Uvedené vyplýva z gramatického znenia dotknutých ustanovení, podľa ktorých verejní obstarávatelia, resp. obstarávatelia „poskytnú vysvetlenie“, resp. žiadosť o nápravu „musí byť doručená“. Dodávame, že v prípade elektronickej komunikácie je týmto okamihom odoslanie správy. Je tomu tak s prihliadnutím na ustanovenie § 164 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní, resp. s prihliadnutím na pravidlá elektronickej komunikácie.

V prvom rade sa domnievame, že uvedený výklad Úradu, t. j. že medzi poskytnutím vysvetlenia (t. j. de facto jeho doručením adresátom), resp. doručením žiadosti o nápravu, a lehotou na predkladanie ponúk musia byť zachované plné tri, resp. štyri pracovné dni, nezodpovedá zneniu zákona o verejnom obstarávaní. Podľa nášho názoru lehota musí byť zachovaná, ak je úkon uskutočnený (a doručený) posledný deň tejto lehoty. Konkrétne, ak zákon o verejnom obstarávaní prikazuje poskytnúť vysvetlenie minimálne tri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk, resp. doručiť žiadosť o nápravu štyri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk, lehota musí byť zachovaná, ak je vysvetlenie poskytnuté, resp. žiadosť o nápravu doručená tretí, resp. štvrtý pracovný deň pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk. Takýto výklad podľa nášho názoru lepšie zodpovedá dikcii zákona o verejnom obstarávaní: „*najneskôr tri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk*“, resp. „*štyri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk*“. Domnievame sa totiž, že ak by mal zákonodarca taký úmysel, ako naznačuje v dotknutom metodickom usmernení a predkladanom rozhodnutí Úrad, uviedol by znenie „*medzi poskytnutím vysvetlenia a posledným dňom lehoty na predkladanie ponúk, musia byť minimálne tri pracovné dni*“, *mutatis mutandis* platí pre doručenie žiadosti o nápravu. Nesprávnosť výkladu Úradu naznačuje aj

iný príklad, a to situácia, že by zákon o verejnom obstarávaní určoval lehotu na podanie vysvetlenia najneskôr pracovný deň pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk. Logickým výkladom by bolo nutné dospieť k záveru, že týmto dňom je jedine pracovný deň, ktorý bezprostredne predchádza dňu, v ktorom uplynie lehota na predkladanie ponúk, no aplikovaním výkladu Úradu by sme dospeli k záveru, že týmto posledným dňom lehoty je nie bezprostredne predchádzajúci pracovný deň, ale až druhý pracovný deň pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk, pretože iba v tomto prípade by uplynutie lehoty na predkladanie ponúk predchádzal celý pracovný deň.

Takýto výklad by teda v praxi smeroval k neuplatniteľnému postupu. Uvedené úvahy platia *mutatis mutandis* pre prípady poskytnutia vysvetlenia podľa § 48 zákona o verejnom obstarávaní a lehotu na podanie žiadosti o nápravu § 164 ods. 5 písm. c) a d) a ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní.

Odhliadnuc od našich uvedených úvah, je Úrad v zmysle ustanovenia § 147 písm. h) zákona o verejnom obstarávaní, týmto zákonom splnomocnený subjekt na podávanie metodického výkladu zákona o verejnom obstarávaní, a preto, pokiaľ nebude v relevantnom konaní, napr. Radou alebo súdom vyslovený iný záver, odporúčame rešpektovať výklad uvedený v metodickom usmernení č. 15797-5000/2019 zo dňa 11. 12. 2019, resp. v rozhodnutí 14557-6000/2019-OD zo dňa 18. 11. 2019 a späťne počítať lehoty tak, ako to uviedol Úrad. Prakticky je teda potrebné zachovať medzi lehotou na predkladanie ponúk a vysvetlením plné tri pracovné dni v prípade podania vysvetlenia podľa ustanovenia § 113 ods. 7 zákona o verejnom obstarávaní, plných šesť dní v prípade podania vysvetlenia podľa § 48 zákona o verejnom obstarávaní a napokon v prípade podania žiadosti o nápravu plné štyri pracovné dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk podľa ustanovenia § 164 ods. 5 písm. c) a d) a ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní. ■

* ZELENÉ VEREJNÉ OBSTARÁVANIE V APLIKAČNEJ PRAXI (1. ČASŤ) *

JUDr. Juraj Tkáč
JUDr. Miriam Slobodníková

Európska komisia vydala tento rok 20. produktovú skupinu environmentálnych charakteristík s názvom Dátové centrá, serverovne a cloudové služby, v ktorej sú obsiahnuté tipy na využitie environmentálnych požiadaviek pre danú skupinu a ich aplikáciu v podmienkach účasti, kritériách; v predmete zákazky alebo v zmluve môže verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ doceliť, aby sa zákazka stala zelenou, t. j. pri zohľadnení nákladov na životný cyklus môže dosiahnuť výrazné úspory a súčasne prispieva k ochrane životného prostredia a jeho trvalej udržateľnosti.

Článok obsahuje prvú časť zo zoznamu kritérií zeleného verejného obstarávania pre dátové centrá, serverovne a cloudové služby. Kritériá sú rozdelené do výberových kritérií, technických špecifikácií, kritérií pre zadanie zákazky a doložiek o plnení zmluvy. Kritériá sú rozdelené na dva typy:

- **základné kritériá** – umožňujú ľahké uplatňovanie zeleného verejného obstarávania so zameraním na kľúčové oblasti environmentálneho správania produktu a na udržanie administratívnych nákladov spoločností na minime;
- **komplexné kritériá** – zohľadňujú viac aspektov alebo vyššiu úroveň environmentálneho správania na použitie verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, ktorí chcú ísť ďalej pri podpore environmentálnych a inovačných cieľov.

Skupina produktov „dátové centrá, serverovne a cloudové služby“ zahŕňa:

- **dátové centrá** – štruktúry alebo skupiny štruktúr určené na centralizované uloženie, prepojenie a prevádzku informačných technológií a sieťových telekomunikačných zariadení, ktoré poskytujú spoločné služby na ukladanie, spracovanie a prenos údajov so všetkými zariadeniami a infraštruktúrou na distribúciu energie a kontrolu životného prostredia a s potrebnou úrovňou odolnosti a bezpečnosti potrebnou na zabezpečenie dostupnosti požadovanej služby;
- **serverové miestnosti** (počítačové miestnosti alebo serverové skrine) – miestnosti alebo časti budov slúžiacich špecifickému informačno-technologickému zaťaženiu, určené hustotou energie zariadení v miestnosti. Serverové miestnosti majú zvyčajne kontrolu informačných a komunikačných technológií a môžu mať určité špecializované

možnosti napájania a chladenia. Serverové miestnosti sú podnikové dátové centrá, ale v menšom rozsahu, obvykle umiestnené v oblasti s orientačne menšou ako 46 m² a pozostávajúcej z orientačne do 25 stojanov;

- **dátové centrá poskytujúce digitálne služby v cloude**, kde zákazník platí za službu a predajca poskytuje a riadi hardvér/softvér a vybavenie dátového centra IKT potrebné na poskytovanie služby. To zahŕňa spolumostenie viacerých zákazníkov, ktoré môžu mať podobu prostredia cloudovej aplikácie. S cloudovými službami sú spojené rôzne obchodné modely; je však dôležité poznamenať, že rozsah pôsobnosti sa vzťahuje iba na komponent dátového centra. Najbežnejšie identifikované **cloudové služby** sú:
 - **infraštruktúra ako služba (IaaS)**: poskytovateľ služieb ponúka klientom priebežný prístup k úložným, sieťovým, serverovým a iným výpočtovým zdrojom v cloude;
 - **platforma ako služba (PaaS)**: poskytovateľ služieb ponúka prístup do cloudového prostredia, v ktorom môžu používatelia vytvárať a dodávať aplikácie. Poskytovateľ dodáva základnú infraštruktúru;
 - **softvér ako služba (SaaS)**: poskytovateľ služieb dodáva softvér a aplikácie prostredníctvom internetu. Používatelia sa prihlásia na odber softvéru a prístupujú k nemu cez web alebo dodávateľské aplikačné programové rozhrania.

Dátové centrá možno klasifikovať podľa typu, ktoré sú zahrnuté do rozsahu kritérií:

- **podnikové dátové centrum** – dátové centrum prevádzkované podnikom, ktorého jediným cieľom je poskytovať a spravovať služby svojim zamestnancom a zákazníkom;

- **kolokačné dátové centrum** – zariadenie dátového centra, kde viacerí zákazníci lokalizujú svoju vlastnú sieť (siete), servery a úložné zariadenie;
- **dátové centrum poskytovateľov spravovaných služieb (MSP)** – dátové centrum ponúkajúce služby servera a ukladania údajov, v ktorých zákazník platí za službu a predajca poskytuje a spravuje požadované vybavenie hardvéru, softvéru a dátového centra IKT. Táto služba riadenia zahŕňa hostovanie viacerých zákazníkov, ktoré môžu mať formu prostredia cloud aplikácií.

Na túto skupinu produktov sa vzťahujú nasledujúce kódy Spoločného slovníka obstarávania (ďalej len „CPV“):

CPV kód	Produkt
30260000-9	Servery
30263000-0	Súborové servery
30233171-0	Diskové polia
30232100-5	Zálohovacie systémy
32410000-0	Lokálne siete (LAN)
30241400-4	Programové vybavenie operačných systémov
30231110-1	Databázy
30241100-1	Databázové programové vybavenie
32412110-8	Internet

CPV kód	Produkt
72250000-2	Údržba a podpora systému
72260000-5	Služby súvisiace so softvérom
72222300-0	Služby informačných technológií
72267100-0	Údržba programového vybavenia pre informačné technológie
48610000-7	Databázové systémy
48611000-4	Balík databázových programov
72318000-7	Prenos údajov

Zdroj: Autorské spracovanie.

Trvalo udržateľné podmienky

V prípravnej fáze zákazky je možnosť zdefinovať verejným obstarávateľom aj trvalo udržateľné podmienky uplatniteľné v procese verejného obstarávania s cieľom posilniť environmentálny charakter zákazky. V príspevku uvedieme aj príklady trvalo udržateľných podmienok pre produktovú skupinu **Dátové centrá, serverovne a cloudové služby**.

Na základe dostupných vedeckých dôkazov sú hlavné environmentálne vplyvy dátových centier a serverovne z hľadiska životného cyklu zhrnuté v nasledujúcich tabuľkách.

Kľúčové environmentálne aspekty	Prístup zeleného verejného obstarávania
<ul style="list-style-type: none"> – spotreba elektrickej energie v informačno-technologických systémoch (predovšetkým v dôsledku prevádzky serverov) – spotreba elektrickej energie v mechanickom a elektrickom (ďalej len „M&E“) systéme sa vyžaduje najmä na kontrolu vnútorných podmienok prostredia dátového centra – vytváranie potenciálnych nebezpečenstiev v dôsledku nesprávnej likvidácie odpadu z elektronických zariadení a súvisiace straty cenných materiálových zdrojov vrátane kritických surovín – spotreba energie a materiálov na výrobu použitých zariadení IKT – využívanie plynov s vysokým potenciálom globálneho otepľovania (GWP) v chladiacich systémoch – priame a nepriame emisie skleníkových plynov spojené s prevádzkou dátových centier vrátane spotreby elektrickej energie, chladič, výroby systémov IKT a nevyužitého potenciálu opätovného využitia odpadového tepla 	<ul style="list-style-type: none"> – nákup energeticky efektívnych serverov – nákup služieb schopných maximalizovať mieru využitia servera – nákup výrobkov, ktoré vykonávajú kontrolu nebezpečných látok s obmedzenými látkami – nakupujte výrobky navrhnuté tak, aby sa dali opraviť a/alebo aktualizovať kľúčové komponenty – vyžadovať postupy riadenia po skončení životnosti, aby sa maximalizovala obnova zdrojov – obstarajte si konštrukčné a stavebné služby, ktoré dokážu dosiahnuť vysokú energetickú účinnosť vrátane maximálnej účinnosti systému M&E – vyžadovať, aby sa pri prevádzke chladiacich systémov zaviedli osvedčené postupy týkajúce sa energetickej účinnosti vrátane monitorovania a využívania bezplatného chladenia – požadovať čo najväčší možný podiel obnoviteľnej energie na poskytovanie služieb dátového centra

* PROTOKOL O VÝSLEDKU KONTROLY DODRŽIAVANIA ZÁKONA O VEREJNOM OBSTARÁVANÍ A KASAČNÉ KONANIE *

JUDr. Jana Zemková, PhD.

Aké procesné podmienky musia byť splnené, aby bolo možné protokol o výsledku kontroly dodržiavania zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) považovať za spôsobilý predmet súdneho prieskumu?

Ak správny orgán zvolí na základe zistení z kontroly zákonom predpísaný postup (podľa § 27a zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov) a vyvodí z kontrolných zistení pre žalobcu sankčný postih, bude rozhodnutie o uložení pokuty, ako aj postup správneho orgánu tomuto rozhodnutiu predchádzajúci, preskúmatelný súdom, pretože až týmto rozhodnutím dôjde k zásahu do práv a povinností žalobcu.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. značka 8 Sžfk 60/2019 z 21. januára 2020

Krajský súd v B. (ďalej aj ako „správny súd“) uznesením z 30. apríla 2018 sp. zn. 5 S 119/2015-90 v spojení s opravným uznesením z 9. augusta 2019 sp. zn. 5 S 119/2015-120 (ďalej aj ako „napadnuté rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie správneho súdu“) odmietol správnu žalobu proti *protokolu žalovaného* – Úradu pre verejné obstarávanie, o výsledku kontroly dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní zo 17. decembra 2014 č. x (ďalej aj ako „rozhodnutie žalovaného orgánu verejnej správy“ alebo „protokol žalovaného orgánu verejnej správy“) ako neprípustnú podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny súdny poriadok“) z dôvodu, že nepodlieha súdnemu prieskumu v správnom súdnictve. Správny súd vyslovil, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

Žalobca podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu riadne a včas proti rozhodnutiu správneho súdu kasačnú sťažnosť (ďalej aj ako „podaná kasačná sťažnosť“ alebo „kasačná sťažnosť žalobcu“), v ktorej sa domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „kasačný súd“) zrušil rozhodnutie správneho súdu a vrátil vec správemu súdu na ďalšie konanie. Žalobca napadol rozhodnutie správneho súdu podanou kasačnou sťažnosťou v celom rozsahu z dôvodu podľa ustanovenia § 440 ods. 1 písm. g)

Správneho súdneho poriadku – súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, keď podľa žalobcu protokol žalovaného orgánu verejnej správy je možné považovať za rozhodnutie preskúmateľné v správnom súdnictve.

K podanej kasačnej sťažnosti sa vyjadril žalovaný – Úrad pre verejné obstarávanie, so sídlom v Bratislave, listom z 9. novembra 2018 a žiadal, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol a žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný podľa ustanovenia § 21 písm. a) Správneho súdneho poriadku v spojení s ustanovením § 438 ods. 2 Správneho súdneho poriadku po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (ustanovenie § 443 a § 444 Správneho súdneho poriadku) oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (ustanovenie § 442 Správneho súdneho poriadku), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (ustanovenie § 439 Správneho súdneho poriadku), kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (ustanovenie § 57 a § 445 ods. 1 Správneho súdneho poriadku), preskúmal napadnuté rozhodnutie z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti podľa ustanovenia § 440, § 441 a § 453 Správneho súdneho poriadku a postupom podľa ustanovenia § 455 Správneho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania, po neverejnej porade senátu (ustanovenie § 137 ods. 1 Správneho súdneho poriadku v spojení s ustanovením § 452 ods. 1 Správneho súdneho poriadku) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť žalobcu je potrebné zamietnuť.

Predmetom konania pred Najvyšším súdom SR, ktorý je súdom kasačným, je rozhodnutie o podanej kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozhodnutiu správneho súdu, ktorým správny súd odmietol správnu žalobu proti protokolu žalovaného o výsledku kontroly dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní zo 17. decembra 2014 č. x ako neprípustnú podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku z dôvodu, že nepodlieha súdnemu prieskumu v správnom súdnictve.

Kasačný súd na úvod konštatoval, že správne súdnictvo je založené na princípe generálnej klauzuly obsiahnutej v ustanovení § 6 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, čo znamená, že súdnemu prieskumu zákonnosti v správnom súdnictve podliehajú v zásade všetky rozhodnutia vydané orgánmi verejnej správy s výnimkou tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje. Rozsah právomoci pri preskúvaní rozhodnutí orgánov verejnej správy je ďalej obmedzený negatívnou enumeráciou rozhodnutí, ktoré správne súdy nepreskúmajú. Rozhodnutia, ktoré správne súdy nepreskúmajú, sú vymedzené v ustanovení § 7 Správneho súdneho poriadku, ktoré obsahuje taxatívny výpočet konkrétnych druhov rozhodnutí, ktoré sú vylúčené zo súdneho prieskumu v správnom súdnictve.

Kasačný súd v tejto súvislosti, využijúc ustanovenie § 464 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydané v obdobnej veci pod sp. zn. 1 Sžfk 9/2017 a pod sp. zn. 4 Sžfk 25/2018, z ktorých prevzatú časť odôvodnenia vo vzťahu k napadnutému protokolu žalovaného orgánu verejnej správy cituje:

„Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (žalobcu), t. j. zodpovednosti za obranu svojich práv (vigilantibus leges sunt scriptae) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd vybrať si podľa z prostriedkov ochrany upravených procesnými predpismi ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu orgánu verejnej správy. Preto správny súd nie je oprávnený zasahovať do tejto procesnej slobody, t. j. dispozitívne rozhodnutie účastníka konania z úradnej povinnosti meniť alebo ho počas súdneho prieskumu presvedčať o nevhodnosti takto zvoleného prostriedku nápravy.

Aj po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku naďalej platí, že v systéme správneho súdnictva vychádza právna úprava prístupu k súdnemu preskúmaniu právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej

správy na základe žaloby z princípu generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia alebo opatrenia orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje (§ 248 OSP, § 7 SSP). Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (čl. 46 ods. 2 veta druhá Ústavy Slovenskej republiky).

Je treba zdôrazniť, že Občiansky súdny poriadok upravuje právomoc správneho súdu vymedzením rozhodnutí správnych orgánov vylúčených zo súdneho preskúmania podobne ako Správny súdny poriadok, aj keď právna úprava správnych aktov, ktorých súdny prieskum sa nepripúšťa, je v SSP stanovená podrobnejšie. Oba procesné predpisy však nepripúšťajú súdne preskúmanie rozhodnutí alebo opatrení orgánov verejnej správy predbežnej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania.

Rozhodujúcim kritériom pre posúdenie prípustnosti súdneho preskúmania rozhodnutí orgánov verejnej správy je teda vždy ich spôsobilosť zasiahnuť do práv, slobôd alebo záujmov subjektov, ktorým sú určené, ako to správne tvrdí žalobca. Súdnemu preskúmaniu preto podliehajú aj také správne akty orgánov verejnej správy, ktoré nespĺňajú formálne náležitosti rozhodnutia, za predpokladu, že sa nimi právne záväzným spôsobom (bez možnosti nápravy prostredníctvom riadnych opravných prostriedkov) zakladajú, menia alebo rušia práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo sa ich priamo dotýkajú. V tomto zmysle žalobca dôvodne poukazuje na vyššie označenú judikatúru definujúcu preskúmovaciu právomoc správneho súdu.

Kasačný súd sa však stotožňuje s názorom žalovaného, že napadnutý protokol a zápisnica o jeho prerokovaní uvedené požiadavky pre prípustnosť súdneho preskúmania v správnom súdnictve nespĺňajú. Tento záver podporuje aj krajským súdom citovaná argumentácia Najvyššieho súdu v rozsudku sp. zn. 5 Sžkf 26/2012 z 29. novembra 2012, na ktorý sa žalobca odvoláva, v ktorom Najvyšší súd uviedol, že „...považuje za potrebné zdôrazniť, že zatiaľ čo protokol a zápisnica o prerokovaní protokolu ako také nepodliehajú súdnemu prieskumu v správnom súdnictve, pretože osebe nepredstavujú zásah do práv a právom chránených záujmov kontrolovaného subjektu, ich časť obsahujúca uloženie povinnosti alebo sankcie je nutne, s ohľadom

* NEZÁKONNÉ ROZDELENIE PREDMETU ZÁKAZKY *

Mgr. Samuel Rybníkár, PhD.
asistent sudcu
Najvyššieho súdu SR

O rozdelenie zákazky podľa ustanovenia § 6 ods. 16 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 343/2015 Z. z.“) ide v prípade, že verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ rozdelí rovnaké, či obdobné plnenie zákazky do viacerých zákaziek a pre každú z nich vyhlási samostatné verejné obstarávanie (samostatný postup zadávania zákazky), pričom ide o také predmety plnenia zákaziek, ktoré spolu vecne, miestne a časovo súvisia, a zároveň zadanie takýchto zákaziek v rámci jedného verejného obstarávania by malo za následok použitie prísnejšieho postupu v zmysle zákona o verejnom obstarávaní.

Súvisiace ustanovenia:

§ 6 ods. 16 zákona č. 343/2015 Z. z.

§ 10 ods. 1 zákona č. 343/2015 Z. z.

§ 182 ods. 1 písm. c) zákona č. 343/2015 Z. z.

**Podľa rozsudku Krajského súdu
v Bratislave z 26. septembra 2019
sp. zn. 6 S 101/2019, vec Fakultná
nemocnica Trenčín.**

Z odôvodnenia:

Administratívne konanie

Z obsahu administratívneho spisu súd zistil, že Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“) vykonal u žalobcu ako verejného obstarávateľa kontrolu dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní, konkrétne kontrolu použitých postupov zadávania podlimitných zákaziek s využitím elektronického trhoviska podľa ustanovenia § 91 ods. 1 písm. a) v nadväznosti na ustanovenia § 92 až § 99 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o verejnom obstarávaní“) po uzavretí zmluvy vrátane všetkých dodatkov na dodanie tovaru s vyššie uvedenými názvami zákaziek, o ktorej žalobcu upovedomil listom zo dňa 9. 10. 2017 s názvom „Oznámenie o začatí výkonu kontroly“. Súčasne žalobcu požiadal o predloženie kompletnej dokumentácie z predmetných verejných obstarávaní. Po predložení požadovanej dokumentácie žalobcom úrad vypracoval *Protokol o výsledku kontroly dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní* zo dňa 19. 7. 2018.

Zo zistení úradu zachytených v protokole o výsledku kontroly vyplýva, že žalobca v období od 23. 6. 2015 do 16. 10. 2015 vyhlásil postup zadávania podlimitných zákaziek s využitím elektronického trhoviska (ďalej len „EKS“) podľa ustanovenia § 91 ods. 1 písm. a) v spojení s ustanovením § 97 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní a podľa Obchodných podmienok elektronického trhoviska (verzia 1.3 účinná od 1. 6. 2015). Výsledkom tohto postupu bolo uzavretie kúpnych zmlúv na jednotlivé predmety zákaziek s úspešnými uchádzačmi v celkovej hodnote 1 777 959,60 eur s DPH. Úrad na základe vykonanej kontroly v protokole uzavrel, že žalobca svojím postupom porušil zákon o verejnom obstarávaní, resp. konal v jeho rozpore, a to s ustanovením § 5 ods. 12, keď rozdelil nadlimitnú zákazku na 12 samostatných zákaziek zadávaných podlimitným spôsobom, čím znížil jej predpokladanú hodnotu pod finančný limit podľa zákona o verejnom obstarávaní, a tým zároveň postupoval v rozpore s ustanovením § 9 ods. 1 a ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Na základe uvedených zistení začal úrad voči žalobcovi správne konanie vo veci uloženia pokuty za správny delikt podľa ustanovenia § 149 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní, o čom žalobcu upovedomil oznámením o začatí správneho konania zo dňa 8. 10. 2018.

Úrad pre verejné obstarávanie, Odbor legislatívno-právny (ďalej aj ako „prvostupňový orgán“) v správnom konaní rozhodnutím č. 12269-3000/2018 zo dňa 7. 12. 2018 uložil ako prvostupňový orgán podľa ustanovenia § 149 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní žalobcovi pokutu vo výške 88 897,98 eur za to, že žalobca rozdelil nadlimitnú zákazku podľa ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní na 12 zákaziek zadávaných podlimitným postupom

s využitím elektronického trhoviska podľa ustanovenia § 91 ods. 1 písm. a) v nadväznosti na ustanovenie § 97 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní, a to s cieľom vyhnúť sa použitiu postupu pri zadávaní nadlimitnej zákazky. Rozhodnutím zo dňa 4. 3. 2019 predseda Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej aj ako „predseda“) zamietol rozklad žalobcu a potvrdil rozhodnutie vydané v prvom stupni Úradom pre verejné obstarávanie, Odborom legislatívno-právnym č. 12269-3000/2018 zo dňa 7. 12. 2018, ktorým prvostupňový orgán podľa ustanovenia § 149 ods. 1 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní uložil žalobcovi pokutu vo výške 88 897,98 eur.

Správna žaloba

Žalobca považoval rozhodnutia vydané v oboch stupňoch za nezákonné, vychádzajúce z nedostatočne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia veci a rovnako tak za nepreskúmateľné. Žiadal ich zrušiť a vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

Uviedol, že pri posudzovaní naplnenia skutkových podstát správnych deliktov podľa zákona o verejnom obstarávaní je nevyhnutné brať do úvahy okolnosti súvisiace so zadávaním jednotlivých zákaziek a následným uzatvorením zmluvy na základe týchto zákaziek. Najmä vecnú, časovú a miestnu súvislosť jednotlivých rozporovaných zákaziek. Súhlasil so záverom o miestnej súvislosti medzi jednotlivými zákazkami, no nesúhlasil so záverom o časovej a najmä o vecnej súvislosti jednotlivých zákaziek. Podľa žalobcu je z logiky veci nepochybné, že práve vnútorné väzby (vecná, časová a miestna súvislosť) medzi jednotlivými zákazkami, tak ako ich úrad vyhodnotil, majú podstatný vplyv na záver o zodpovednosti žalobcu za správny delikt.

Podľa názoru žalobcu argumentácia žalovaného vo vzťahu k vecnej súvislosti predmetných zákaziek neobstojí. Mal za to, že žalovaný pri posudzovaní skutočností zistených kontrolou a ich vyhodnocovaní nesprávne vyhodnotil a posúdil skutočnosť, že žalobca je organizáciou s relatívne zložitou internou štruktúrou, pričom jednotlivé zákazky boli určené pre jednotlivé oddelenia. Potreby jednotlivých oddelení sú veľmi rozdielne a podklady pre zákazky pri jednotlivých obstarávaných druhoch tovaru, ktorý má byť použitý následne ako zariadenia pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti na jednotlivých oddeleniach, sa posudzujú vždy spoločne s odbornými pracovníkmi realizujúcimi poskytovanie zdravotnej starostlivosti, t. j. s primárom a ostatnými odborníkmi na konkrétnom oddelení. Preto je podľa žalobcu prakticky nemožné

dosiahnuť zhodu pri vymedzení jednotlivých zákaziek a podmienok zariadení, ktoré sú v konečnom dôsledku obstarávané. Zdôraznil, že dosiahnutie zhody pri stanovení špecifik a podmienok dodania jednotlivých tovarov by mohlo znamenať zníženie využiteľnosti zariadenia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a sekundárne i potenciálnu zodpovednosť za škodu či inú ujmu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Vychádzajúc z uvedeného a s prihliadnutím na rozdielne potreby jednotlivých oddelení žalobcu mal žalobca za to, že žalovaný vec nesprávne právne posúdil, nakoľko práve spojenie, resp. zlúčenie jednotlivých zákaziek by bolo v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní, ako aj s platnou európskou legislatívou v oblasti verejného obstarávania. Takýmto postupom by podľa žalobcu bola potenciálne odňatá možnosť zúčastniť sa na procese verejného obstarávania dodávateľom jednotlivých špecifických zdravotníckych zariadení/tovarov, pričom postupom žalobcu sa tomu predišlo.

Vo vzťahu k záverom žalovaného o časovej súvislosti predmetných zákaziek (zákazky boli realizované v rámci jedného operačného programu) žalobca uviedol, že tento dôvod nemožno považovať za relevantný a jednoznačne nemá vplyv na limitovanie zákaziek. Podľa žalobcu žalovaný v napadnutom rozhodnutí nikde neuviedol, na základe čoho dospel k záveru, že ním uvádzané lehoty, teda takmer 6 mesiacov rozdielu medzi jednotlivými zákazkami, považoval za tak krátke obdobie, že medzi nimi videl časovú súvislosť. V tejto súvislosti žalobca zastával názor, že takto dlhý časový odstup v žiadnom prípade nemôže svedčiť o časovej súvislosti. Zdôraznil, že časový rozdiel medzi jednotlivými zákazkami bol jednoznačne preukázaný, a to v takom rozsahu, že v žiadnom prípade nemožno vyvodzovať časovú súvislosť medzi nimi. Podľa žalobcu závery uvádzané v napadnutom rozhodnutí žalovaného ohľadom existencie zámeru žalobcu obstaráť všetky predmety zákaziek nevypovedajú o ich časovej súvislosti, nakoľko ide len o zámer a rozhodujúce je ich reálne zrealizovanie, ktoré bolo uskutočnené v značnom časovom odstupe. Odmietal záver o tom, že nepostupoval ako dobrý hospodár, nakoľko práve spojenie, resp. zlúčenie jednotlivých zákaziek by bolo v rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní a skôr by prinieslo vyššiu cenu obstarávanú žalobcom, keďže je prakticky nemožné dosiahnuť zhodu pri vymedzení jednotlivých zákaziek a podmienok zariadení, ktoré sú v konečnom dôsledku obstarávané.

Žalobca tiež namietal, že záver žalovaného o vecnej a časovej súvislosti medzi zákazkami je v napadnutom rozhodnutí nedostatočne odôvodnený. Napadnuté